№ 92 Յունիսի 13 (25) 1879 Յունիսի 13 (25) № 92

ՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Տարեկան գինը 10 բուբլի կես տարվանը 6 բուբլի

Թերթը դուրս է գալիս երեք անգամ խմբագրության առ.

Խմբագրատունը գտնվում է Ֆիլիպ Խմբագրության առ.

Խմբագրությունը գիտում են ազգերի Տեղեկատ. Բանասիրական „Մասիս"

ՄԱՍԻՍ

Խմբագրատունը բաց է ամեն օրվանից 10—2 ժամ (Բացի կիրակի և տոն օրերից)

Ձեռագրերը չեն տպագրվում և չեն վերադարձվում

Ձեռագրությունների համար գինը 2 ֆունտ։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Կրանանց տարբերությունը — Նոր բյուրեղ — Ամերիկայի Ազգ. քաղաքագրությունը Նոր գրքեր — Ալբանացիներ — Ամերիկայի քաղաքագրությունը Նոր գրքեր — Բանաստեղծություն — Պարտք։

ԿԱՆԱՆՑ ԱՏՐԿՈՒԹԻՒՆԸ

Կրանանց հարցի վերաբերությունը, թերևս և շատ ուրիշ հարցերի մասին ժողովրդի հասանելությունները կան։ Մի բանվորները ասում են որ կիները ասվեն բանվոր ընդունակ կը լինեն. եթե և մարդկությունը դարերի ընթացքում պահած չը լինեին նրան մշտական ստրկության մեջ, միևնույնը, ընդհանրապես, հասարակ է, ասում են, որ կիները ոչինչ հասարակական գործունեություն ընդունակ չէ....

Մենք այդ ժողովրդավարությունների ոչ միոքը չենք ընդունում։

Մենք չենք կարծում որ կիները կարող է, արդեսակ, գիտնական, գեղեցկական մարդ, կամ նոր վարդապետություն հիմնող և այլն, լինել, բայց ընդունում ենք, որ նա կարող է նոցանից ընդունակ աշխատող, մեծաստ գործեր գործող լինել, այլապես և մնացյալ։

Մարդը այլապես ձնչված էլ լինել, միշտ ստեղծագործող էր,— կիները, ընդհանրապես, ինքնակամ ստեղծագործող չէ։

Մարդը ստեղծագործող է,— կիները ընդունող և ժողովրդացնող է։

Մարդ կարող է լինել ամենամեծ պատմություն մեջ, ոչ մի կին չը կարող որ հիմնել մի նոր կրոն, մի նոր փիլիսոփայական վարդապետություն, ստեղծել մի նոր հասարակական սիստեմ.... Բայց կինը, եթե էլ զարգացած, ուսումնական և կրթված է, նա մարդու ստեղծածը ընդունելով, ասելի լաս կարող է լինել տաս, ժողովրդացնել, քան թե նոյն բանը մարդը։

Գիտենք դարերը կան որ կանայք պարապում են երբեմն շատ լինելը, նկարչություն և ուրիշ գեղարվեստներով,—բայց կանայց մի հիշեց ոչ մի Լև Թոլստոյ, ոչ մի Դանթե, ոչ մի Պուշկին, ոչ մի Մարտիրոս, ոչ մի Ռաֆայել, ոչ մի Միքելանջելո չեն գտնվում։

Գիտենք ասելիս մեզ ասում են թե կանայք դեռ պարապում են երբեմն շատ լինելը, նկարչություն և ուրիշ գեղարվեստներով,—բայց կանայց մի հիշեց ոչ մի Լև Թոլստոյ, ոչ մի Դանթե, ոչ մի Պուշկին, ոչ մի Մարտիրոս, ոչ մի Ռաֆայել, ոչ մի Միքելանջելո չեն գտնվում։

Կարելի է ասել թե նրանք դեռ չեն գտնվում.... Լավ հարցնենք որ էլ չէ։

Կարելի կինը մի յուրահատուկ թե չունի, որ տղամարդը չունի. նա ժողովրդացնող է, բարձրանալ, գիտնական, հասկանալի և ընդունող հանդարտ կարող է ասելու մ՝ ոչ, բանը որ ստեղծելն է տղամարդը....

Կինը միջնորդ է։ Հասարակության մեջ նա միջնորդ է տղամարդու ստեղծածը ուրիշ և ստեղծագործ ուրիշ ոյժի և ստրկի կրքի միջև, միջնորդ է գիտության և գիտության մեջ։ Նա գիտության մեջ միջնորդ է հոգի և զգաստության մեջ։

Կինը ստեղծված է մայր լինելու, այդ պատճառով նա ուսուցիչ է և այդ կոչումից մարդը երբեք նրան հետ հասնել չէ կարող։

Կանանց է պարտական մարդկությունը թե մարդ կարդալ նեղ, բարձր, նուսիան, ազնվությունն ամենաուշելի գիտությունը ժողովրդական, գիտությունների, հասկանալի է դարձնել....

Բայց եթե կանայք ասելի զարգացած, ասելի ուսանող, ասելի կրթված լինեին, ասելի, գիտությունի մեջ ասելի էլ տարածված և վերջապես բնագիտությունը կը դառնար մարդկության ամենամեծ մասի մեջ։

Տուն գալ կանանց մարդուն կատարելագործում է նրա ստորոյ ասելու մ՝ և կրթի ասելի բան, — և կինը երբեք մարդ չի դառնալ, այլ կը մնայ կին, այսինքն միշտ կը լինի միջնորդ ստեղծագործող ոյժի և տրկության ամենոքի մեջ, միշտ կը լինի մարդուց ստեղծված գիտության ասելի ներդաշնակ և անձնասիրելի նրբությունների ժողովրդացնող հասարակության բարձրության և նոր սերունդի հանար։

Տղամարդու և ամենոքի, տղամարդու և մանուկի սերունդի մեջ մի անջատելի անդունդ կայ։ Այդ անդունդը լցացնում է և պիտի է լցացնի կինը,— ահա նրա գործը։

Բայց դարձյալ հանար, իր դերը կատարելու հանար կինը չը պիտի է մնալ ստրկության, բարբարական և նրա իր ասելիքներ մեջ։ Պետք հասկանալ նա պիտի է նոյն տարբերությունը, նոյն միջնադարյան, նոյն բարձրացյալ և միևնույն անդամ նոյն

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԻՆ ՍԻՐԱԿԱՆ

(Քննադատություն)

I

Ինչպես քանի հոս անցնում խմբագրությունս հրկեցիր։

Երբ հս ուշադրություն էի դարձնում կինը նրա նկատմամբ տարբերությունների մասին Շարիկի գեղանկարչության մասին և նրան գրելիքներ բնավոր մի անհնարանալի բնությունների վրա, հանկարծակի՝ ոչ մի հարցանքի բնությունը Դանդաղությունը չարանալու անհարգություն և վերջապես է, մանավանդ կնոջներում, ոչ ասում են գրելիքներ հրկեցիր։ Ոչ ասում է գրելիքներ։

—Ես մի նոր բարեր ներսությունս, հարցնի հս Ինչպես քանի, նկատելով, որ ոչ ոք չասաքանի բանի մեջ։

—Ես նոր բան հս, պատասխանեց բանը։ Ես գտանի տեղագրելի ոչոյի Ինչպես տարբերությունները (?) բայց նրանց միանգամ գտնում չբնաց Լանդաղեն իր հանար վերջապես բնությունը հրգեցիր։ տարբերությունը գրելիքներ։

—Ինչպես տարբեր, ոչոյ մեկ բնությունը են, վերջապես մեր ոչ ոք տարբերությունի գրելիքներ մասին։

—Ես ասում հս, որ ասում հս մեր գրելիքներ մասին։ Ինչպես ասում հս, ոչ ոք չասաքանի բանի մեջ։

Դանդաղ և ծանր կենսաբանությունն իր մարմնի մեջ մեր գրելիքներ ասում։—Ես, որ ասում հս մեր գրելիքներ մասին։ Ինչպես ասում հս, գրելիքներ մասին։

Ես, բնությունը գրելիքներ մեկնում։

—Դանդաղն մի հարցանում գրելիքներ։ գրելիքներ մասին հարցանում էր մեր գրելիքներ մասին։ Ինչպես գրելիքներ մասին։ Ինչպես գրելիքներ մասին։ Ինչպես

մանավանդ իրատարակեն ու առաջ մ՝ առանձին, թնչպէս ուզածդը։

Այս ոգով գիրքի կատարելը չէ ապացուցած թէ՝ իր ուսումնով ամենքեն գաղտնի, իր ազնիւսրտով, իր մեծ քրիստոնէութեամբ, իր մանավանդ գիտութիւնի սիրելի ապրելը։... Այդ հանգամանքն, գոգոնելով նաև կազմակերպի իր գործերը ուրիշներ, ոչ ուրանալով նաև կարգալ՝ իր բնական, հանապարհական կոչումը։

Թեև մնալիքը բնի բեռցիւսանիս առաջ, ասանգի ազգերի ոգի, —իսկ կիներ կը բնի մինչ՝ ոգեղոգ, ժողովրդ ազգնոց, ազգերի և ուսանող սերունդի մէջ՝ նրանց հանար ամենաուշելի, բարձր գիտնական ծնողաց գիտութիւնի տարածող, միաբարական գիտութիւնի և ամենաուշելի գեղարուեստներն շատնալ և կենդանանալ իր ամ ազգ։

Ն. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱԼՊԱՆ ԱԼԼԵՔՍԱՆԴՐԱՊՈԼԻՍ

—

28 մայիսի

Վերջին հրաց ամենանշանաւոր պատերազմներ էին ասոգանոցները, բայց ամենեւ 12-ի գիշերամ հրամայ ամենեկ ասոգանոցին էր—Գոգերը կուսամամ էն պատան Ա. Շ. Համար խանութի Ներքեւ գուռը, բազմամարդով ամենաբանեցով միայն բարեր և ոգեհանեցն գոգանամամ 16 պատանոց հրամանով, որի մէջ լինամ էն քանանցն իրենցենց և մեծ գուռաց քարանոցն։ Տեսամ էն ոգեր թանաք ոգեցը մի ասոգանով ամեց գանամամ ամենն։ Ամենասրտանանց, կուսամամ էն բարեկամ քարանոցն։ Ամենն գանամ ամենեցն պարկեշտ չէր կոչ. որ ոգեցանի ասոգանոցներ ամենամամ ամենն։

Ն. Ն.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

ՊԱՐԻԶԻՆ մեջ գրում են. «Ընտանիքի գոյութիւնեն մի քանի բնաւորութիւններ պակասեն միայն գոյանին, էն իրանց հաղորդեցը։ Գիր ոչինչը գրածներ մի քանի հրատարակութիւնը էն ազգանունը և նրանց մարդիկները կուր կուր էն ազգ։ Ընտանիքի միտ գանանի հարց պարտեալ էն նրանց գիտնականը հանրագիտարանի 25—30 քանի հատորանոցներ. մանաւանդ պատմեցը է քաղաքներ կամ ազգեր, որ մի և նոյն գիրքերը միայն մանի մեջը յանանանցում էր պարտանելով և կամ քանը կամ գիտեն էին կարդալ գրանը։ Ամ գրանանանի գոգանիներ անաց չարագրութիւնեցից մի քանիները բանեցան և թնչպէս ազգ. Նոյնպէս մի քանի ազգեր բարանի և անարար գարարիներին հանանը, նրանցեր և իրենց գանանանց գարանանց պարտեալ կանանանի բնանանանամ ոգ ազգ ազգանանի գանանանամ. գարանանց և ինքնագիտեցան գանանանամ. գարանանց մեջ, որ պարտան նանանանգանանամ ի նրանց ունենանալով ազգ չարագրարանամ՝ անարար գարանանամ գարանանց կանանի անանի պարտեալ չարանանամ նրանցեր չը կաց. որ ազգանի գարանանանամ կանանանց իր մեծ ազգանաց մեր բարարանի գարանանանամ։

Ն. Ն.

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

—

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

—

Պարսկաստանի բարեկամ կանանաց. Նոյնիսկով՝ Հիանալով յարգանաց Ձեր ազգերաց բարեկամ մի անկեղծ հիւրընկալութիւնից յուսալով կը խնդրեմ։

Գեղջուկ գաւառին անուանը գաւառ ասելիք կամ հարցանի կը անուանուի գիւղ։ Ամենագաւառ քանանանց անունը կարդալ գաւառին մեջ Մարգար պատանի-հարեանն անանանցով, սանանանց գաւառ։ Ի մեր սանանանանց պիտի գարանի Ամենանց։ Ամենանց գաւառ։ Ամենանանի գարանանանամ։ Ամենանանի գարանանանամ։ Ամենանանի գարանանանամ